

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома, одржаној 27. јула 2004. године, и сједници Дома народа, одржаној 9. септембра 2004. године, усвојила је

ЗАКОН О НАДЗОРУ НАД ТРЖИШТЕМ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Циљ и обим

Члан 1.

1. Овим законом уређује се надзор производа стављених на тржиште Босне и Херцеговине (у даљем тексту: надзор над тржиштем), утврђују општи принципи и успоставља систем надзора над тржиштем, његова организација и функционисање, те обавезе и одговорности произвођача и дистрибутера у систему надзора над тржиштем.
2. Надзор над тржиштем проводи се од стране надлежних органа надзирањем усклађености производа стављених на тржиште или у употребу, са прописаним захтјевима за сигурност и предузимање, када је то потребно, одговарајућих мјера ради довођења у склад са тим захтјевима како би се обезбиједио висок ниво заштите здравља и сигурности људи, животиња, биљака, имовине и животне средине.
3. Овај закон примјењује се на све производе дефинисане чланом 2. овог закона чији ће захтјеви за сигурност бити уређени Законом о општој сигурности производа или посебним техничким прописом.

Дефиниције

Члан 2.

Појмови који се употребљавају у овом закону имају сљедеће значење:

- а) **Производ** је сваки производ који је намијењен потрошачима или који би у разумно предвидљивим условима могао бити употријебљен од потрошача чак и ако им није намијењен, а који је испоручен или учињен доступним, уз плаћање или бесплатно у оквиру какве трговинске дјелатности, укључујући и производ испоручен или учињен доступним у оквиру пружања услуга, без обзира на то да ли је нов, употријебљен или поправљен.

Ова дефиниција производа не односи се на половне производе који се добављају као *антиквитети* или на производе који захтијевају поправку или преправку прије употребе, под условом да добављач у том смислу јасно обавијести лице којем доставља дати производ.

Ова дефиниција примјењује се и на опрему, уређаје, инструменте и друге производе чији су захтјеви за сигурност уређени посебним техничким прописом.

- б) **Сигуран производ** је сваки производ који у нормалним или разумно предвидљивим условима употребе, укључујући трајање и по потреби стављање у употребу, захтјеве за уградњу и одржавање, не представља никакав ризик или само најмањи ризик компатибилан са употребом производа те који се сматра прихватљивим и сагласним са високим нивоом заштите сигурности и здравља потрошача, посебно узимајући у обзир сљедеће елементе:

- карактеристике производа, посебно његов састав, паковање, упутства за склапање те, по потреби, уградњу и одржавање,
- утицај неког производа на друге производе у случају кад се разумно може предвидјети да ће се он употребљавати са другим производима,
- представљање производа, његово означавање, упозорења и упутства за његову употребу и уклањање и све друге ознаке или обавјештења која се односе на тај производ,
- категорије потрошача изложених ризику кад употребљавају одређени производ, посебно дјеца и старија лица.

Да би се производ сматрао опасним није довољно само указивање на могућност постизања вишег нивоа сигурности или на доступност других производа који представљају мањи степен сигурносног ризика.

- ц) **Опасан производ** је сваки производ који није сагласан са дефиницијом из тачке б) став 1. овог члана.
- д) **Озбиљан ризик** је сваки ризик који захтијева брзо дјеловање надлежних органа, укључујући и ризик чије посљедице нису моменталне.
- е) **Произвођач** је свако физичко или правно лице са сједиштем у Босни и Херцеговини које је одговорно за усклађеност производа са општим или посебним захтјевима за сигурност према одредбама Закона о општој сигурности производа и/или посебним техничким прописима у погледу стављања производа на тржиште под властитим именом и/или стављања у употребу за властите сврхе.
- ф) **Дистрибутер** је свако лице у ланцу снабдијевања чија дјелатност не утиче на сигурносне карактеристике производа.
- г) **Повлачење производа** подразумијева сваку мјеру усмјерену на враћање опасног производа који је произвођач или дистрибутер већ испоручио потрошачу или га учинио доступним потрошачу.
- х) **Спречавање дистрибуције** је свака мјера усмјерена на спречавање дистрибуције и излагање производа те нуђење производа потрошачима.
- и) **Стављање производа на тржиште** је прва радња којом се производ први пут ставља на располагање, било за новац било бесплатно, на тржиште Босне и Херцеговине са намјером дистрибуције или употребе на тржишту Босне и Херцеговине.
- ј) **Стављање производа у употребу** подразумијева моменат прве употребе производа у Босни и Херцеговини од стране крајњег корисника.
- к) **Технички пропис** је пропис у којем се технички захтјеви уређују директно или упућивањем на стандард, техничку спецификацију, упутства за примјену или кодекс пракси или укључивањем садржаја тих докумената.
- л) **Надзор над тржиштем** подразумијева цјеловит систем мјера, поступака и радњи надлежних органа које се спроводе да би се обезбиједило да производи на тржишту задовољавају прописане захтјеве за сигурност а укључују надзор и предузимање корективних радњи ради довођења у склад са прописаним захтјевима.

II - ОПШТИ ПРИНЦИПИ НАДЗОРА НАД ТРЖИШТЕМ

Спровођење надзора

Члан 3.

Надзор над тржиштем спроводе надлежни органи путем активности које укључују:

- а) надзор да ли су производи који се налазе на тржишту или који су стављени у употребу у погледу захтјева за сигурност усклађени са одредбама прописа из члана 1. став 3;
- б) предузимање мјера, како би се обезбиједила усклађеност захтјева за сигурност производа са наведеним прописима.

Предострожност и пропорционалност

Члан 4.

Приликом предузимања мјера ради обезбјеђења усклађености захтјева за сигурност производа са прописима из члана 1. став 3. овог закона, а нарочито приликом доношења одлука о мјерама усмјереним на спречавање дистрибуције и повлачење производа, надлежни органи обезбјеђују пропорционалност мјера установљеном сигурносном ризику, уз дужно уважавање принципа предострожности.

Сарадња

Члан 5.

Ради обезбјеђења ефикасног надзора над тржиштем, што подразумијева једнообразну и дјелотворну примјену овог закона као и прописа члана 1. став 3. овог закона, избјегавања различите праксе надзора над тржиштем и преклапања надлежности у спровођењу надзора, сви надлежни органи који учествују у систему надзора над тржиштем међусобно сарађују, узајамно развијајући повјерење и транспарентност, омогућавајући и подстичући сарадњу са другим државама и међународним организацијама.

Транспарентност

Члан 6.

1. Информације којима располажу органи у систему надзора над тржиштем, а односе се на ризике за безбједност и здравље људи и животиња или заштиту животне средине као и информације о предузетим мјерама доступне су јавности.
2. Јавност информација из става 1. овог члана не односи се на податке о производу који се тичу професионалне тајне, изузев када су сигурносни ризици таквог обима да околности конкретног случаја захтијевају њихово јавно објављивање ради превенције тих ризика.
3. Сви органи у систему надзора над тржиштем дужни су обезбиједити ефективно поштовање заштите професионалне тајне од стране својих функционера, службеника или намјештеника.

III - ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ СИСТЕМА НАДЗОРА НАД ТРЖИШТЕМ

Систем надзора над тржиштем

Члан 7.

Систем надзора на тржиштем надзире усклађеност производа стављених на тржиште са захтјевима за сигурност производа утврђеним Законом о општој сигурности производа и посебним техничким прописима, испуњавање обавеза произвођача и дистрибутера садржаних у овим прописима те спровођење мјера од стране надлежних органа ради усклађивања захтјева за сигурност производа са овим прописима.

Организација и функционисање система надзора над тржиштем

Члан 8.

Систем надзора над тржиштем Босне и Херцеговине чине:

- а) Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција),
- б) Инспекцијски и други органи управе Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине који су посебним законима и прописима овлаштени за вршење инспекцијских и других послова који се односе на контролу производа на тржишту Босне и Херцеговине (у даљем тексту: надлежни органи).

Овлаштења и одговорности надлежних органа

Члан 9.

1. У спровођењу овог закона а нарочито у остваривању циљева надзора над тржиштем из члана 7.овог закона, надлежни органи овлаштени су да, када и гдје је потребно, предузму сљедеће мјере:

- а) за било који производ:
 - да организују, чак и након што је био пласиран на тржиште као сигуран, одговарајуће провјере о његовим сигурносним својствима, у одговарајућој размјери, све до коначног стадија употребе или потрошње;
 - да узму узорке производа и подвргну их сигурносним провјерама;
 - да захтијевају све неопходне информације од заинтересованих страна.
- б) за било који производ који би могао представљати ризик под одређеним условима:
 - да захтијевају да он буде означен одговарајућим, јасно изреченим и лако схватљивим упозорењима, на језицима који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини, о ризицима које он може представљати;
 - да његов пласман на тржиште испуни предуслове како би се он учинио сигурним.
- ц) за било који производ који би могао представљати ризик за одређена лица:
 - да нареди да се изда упозорење о опасности правовремено и у одговарајућем облику укључујући публикавање посебних упозорења.
- д) за било који производ који би могао бити опасан:
 - за временски период потребан за различите сигурносне процјене, провјере и контроле, да привремено забрани његову испоруку, понуду за испоруку или његово приказивање.
- е) за било који опасан производ:
 - да забрани његов пласман на тржиште и уведе пратеће мјере.
- ф) за било који опасан производ који је већ на тржишту:
 - да нареди или организује тренутно спречавање дистрибуције, приказивања и нуђења потрошачима и упозори потрошаче на опасности које он представља;
 - да нареди или координира или, уколико је то примјерено, организује заједно са произвођачима и дистрибутерима враћање од потрошача и његово уништавање под прикладним условима.

2. Када поступају вршећи надзор над производима чији су захтјеви за сигурност уређени прописима из члана 1. став 3. овог закона, надлежни органи подстичу и промовишу добровољне акције произвођача и дистрибутера, у складу са обавезама које су им наметнуте овим прописима, укључујући, тамо гдје је то примјењиво, развој кодекса добре праксе.
3. Када је неопходно, надлежни органи организују или налажу мјере предвиђене у алинеји ф) овог члана, уколико акција предузета од стране произвођача и дистрибутера на испуњавању њихових обавеза није задовољавајућа или је недовољна.
Повлачење производа користи се као посљедња мјера.
4. Надлежни органи овлаштени су да предузму неопходне радње и примијене одговарајуће мјере као што су оне наведене у алинеји б) до ф) овог члана када производи представљају озбиљан ризик. Озбиљност ризика цијени се узимајући у обзир околности и одлике сваког појединачног случаја.
5. Одлука о повлачењу производа или спречавању дистрибуције мора да буде образложена, садржава поуку о правном лијеку и без одгађања достављена заинтересованој страни. Жалба и захтјев за судско преиспитивање о спречавању дистрибуције и повлачењу производа обезбјеђује се по поступку утврђеном релевантним законом о управном поступку и законом о управном спору.

Субјекти према којима надлежни органи могу изрицати мјере

Члан 10.

Мјере из члана 9. овог закона, које надлежни органи предузимају у вршењу својих овлаштења, могу да буду усмјерене на:

- а) произвођача у смислу члана 2. овог закона;
- б) дистрибутера, у границама његове дјелатности, а нарочито на лица одговорна за почетну дистрибуцију на тржишту Босне и Херцеговине;
- ц) било које друго лице, када је то неопходно за остваривање сарадње у мјерама предузетим ради избјегавања ризика који потичу од производа.

Оснивање Агенције за надзор над тржиштем

Члан 11.

1. Овим законом се, у циљу обезбјеђења функционалног и ефикасног система надзора над тржиштем, обављања техничких, координационих и других послова утврђеним законом, те послова чије обављање проистиче из међународних правних аката који обавезују Босну и Херцеговину, оснива Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција).
2. Агенција је самостална управна организација, има својство правног лица и сва права и обавезе утврђене овим законом.
3. Агенција се финансира из Бухета институција Босне и Херцеговине.

Руковођење, управљање и одговорност Агенције

Члан 12.

1. Агенцијом руководи директор у сарадњи са замјеником директора и помоћницима директора у складу са законом, Правилником о унутрашњој организацији Агенције, као и другим општим актом.
2. Директора и замјеника директора Агенције именује Савјет министара на период од четири године, с тим да на исту функцију могу бити именовани још један мандат.

Помоћници директора именују се у складу са Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04 и 17/04).

3. Директор, замјеник директора и помоћници директора не могу бити из реда истог конститутивног народа Босне и Херцеговине.
4. Директор и замјеник директора Агенције за свој рад одговарају Савјету министара Босне и Херцеговине.

Задаци Агенције

Члан 13.

Задаци Агенције су:

- а) обезбјеђење систематичног, усклађеног и дјелотворног система надзора над тржиштем Босне и Херцеговине;
- б) развој међудржавне и међународне сарадње у области надзора над тржиштем укључујући интегрисање Босне и Херцеговине у институционалне и административне структуре међународне сарадње;
- ц) промоција и развој научног и стручног знања, спознаја и методологије и њихова примјена у формулисању и спровођењу политике надзора над тржиштем;
- д) промоција и изградња професионалних и стручних капацитета у свим структурама надзора над тржиштем;
- е) афирмација принципа независности, непристрасности и недискриминације у спровођењу надзора над тржиштем;
- ф) подизање нивоа сигурности људи и животиња, те заштита животне средине од опасних производа.

Надлежности Агенције

Члан 14.

У циљу спровођења овог закона, Агенција има сљедеће надлежности:

- а) координира и усклађује активности система надзора над тржиштем Босне и Херцеговине;
- б) обезбјеђује идентично и једнообразно спровођење прописа о сигурности производа на територији Босне и Херцеговине, укључујући тумачење прописа о сигурности производа и издавање смјерница за њихово спровођење;
- ц) учествује у припреми и изради свих прописа о сигурности производа било да се доносе на нивоу ентитета или Босне и Херцеговине, обезбјеђујући примјену актуелних научних и стручних сазнања, те искустава добре праксе, нарочито савремених искустава и правне праксе земаља чланица Европске уније;
- д) учествује, подстиче и помаже развој стручних и професионалних капацитета у свим структурама надзора над тржиштем;
- е) обезбјеђује научну и техничку подршку свим надлежним органима у оквиру свог дјелокогруга о питањима која се тичу надзора над тржиштем;
- ф) врши промоцију изградње капацитета у области сертификавања и тестирања и доказивања компетентности путем акредитовања;
- г) обезбјеђује унифициране процедуре за поступање по приговорима потрошача који се тичу безбједности производа или рада надлежних органа, њихово централно евидентирање, праћење рјешавања и информисање јавности о

доступности таквих механизма а у циљу једнаке заштите потрошача на цијелом тржишту Босне и Херцеговине;

- х) успоставља ефикасне, формалне и/или неформалне механизме међусобне сарадње свих актера система надзора над тржиштем;
- и) перманентно информише јавност и све заинтересоване субјекте о активностима у спровођењу надзора над тржиштем;
- ј) спроводи међународну и међудржавну сарадњу у области надзора над тржиштем, посебно сарадњу са Европском унијом и надлежним органима земаља чланица те Свјетском трговинском организацијом, прати и спроводи извршавање обавеза Босне и Херцеговине проистеклих из те сарадње те иницира законодавне, административне и институционалне мјере потребне за остваривање те сарадње;
- к) периодично информише органе власти Босне и Херцеговине и ентитета о стању у области надзора над тржиштем.

Сарадња у оквиру система надзора над тржиштем

Члан 15.

Како би се обезбиједио дјелотворан надзор над тржиштем који ће гарантовати висок ниво заштите здравља и сигурности људи, животиња, биљака, имовине и животне средине, сви органи у оквиру система надзора над тржиштем међусобно сарађују, развијајући узајамно повјерење и транспарентност, обезбјеђујући примјену одговарајућих средстава и поступака а нарочито:

- а) успостављање, периодично ажурирање и спровођење програма секторског надзирања по категоријама производа или ризика, као и посматрања надзорних активности, налаза и резултата;
- даље праћење и ажурирање научних и техничких сазнања које се тиче сигурности производа;
- периодично преиспитивање и оцјењивање функционисања контролних активности и њихове дјелотворности и, уколико је неопходно, ревизију надзорног приступа и постојеће организације.

IV - ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПРОИЗВОЂАЧА И ТРГОВИНЕ У СИСТЕМУ НАДЗОРА НАД ТРЖИШТЕМ

Обавезе и одговорности произвођача и трговине

Члан 16.

1. Произвођач и дистрибутер дужни су да познају и обезбиједи примјену закона и техничких прописа о сигурности производа који се односе на производе који су предмет њихове дјелатности.
2. Произвођачи су дужни спроводити примјењиве кодексе, као што су Кодекс добре производне праксе (GMP), Кодекс добре лабораторијске праксе (GLP), и успоставити и користити одговарајуће системе контроле као што је Анализа опасности и критичне тачке контроле (НАССР).

V - ПОСЕБНЕ ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ АГЕНЦИЈЕ

Обавјештавање о ризику и опасним производима

Члан 17.

Агенција благовремено информише јавност и заинтересоване субјекте у Босни и Херцеговини и иностранству о ризику и опасним производима.

Агенција дјелује у операцијама из своје надлежности у сарадњи са органима других држава Европе надлежним за сигурност производа, а посебно у форми административне сарадње, како би се омогућило:

размјена информација о оцјењивању ризика, опасним производима, методама тестирања и резултатима, скорашњим научим достигнућима као и другим аспектима релевантним за активности контроле;

б) успостављање и спровођење пројеката заједничког надзора и испитивања;

ц) размјена знања и добре праксе и сарадња у активностима обуке;

д) унапређење сарадње са Европском унијом у вези са праћењем, спречавањем дистрибуције и враћањем опасних производа.

VI - ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 18.

Овај закон ступа на снагу осмога дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавиће се и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

ПС БиХ број 102/04
9. септембра 2004. године
Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
Мартин Рагуж, с. р.

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Горан Милојевић, с. р.